

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 10 sierpnia 2015 r.

**Minister Środowiska
Warszawa**

dotyczy: rozporządzenie Rady Ministrów w/s przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
sprawę prowadzi: Paweł Pawlaczyk pawel.pawlaczyk@kp.org.pl

W związku z informacjami o rozważaniu w Ministerstwie Środowiska projektu rozporządzenia o zmianie Rozporządzenia Rady Ministrów w/s przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, uprzejmie informuję, że:

1. Klub Przyrodników negatywnie opiniuje wstępny pomysł wprowadzenia progów wielkości dla tras i wyciągów narciarskich wraz z towarzyszącą infrastrukturą, wskutek czego przedsięwzięcia poza obszarami Natura 2000, parkami narodowymi i rezerwatami przyrody wraz z otulinami, obejmujące teren <15 ha (w parkach krajobrazowych z otulinami <10 ha) zostałyby zwolnione w ogóle z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej, tj. nie podlegałyby nawet screeningowi co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Trasy narciarskie z infrastrukturą, mimo że często realizowane bez przekształcenia powierzchni terenu, silnie oddziałują na środowisko, w tym w szczególności:

- Generując stałą obecność ludzi oraz często generując oddziaływania akustyczne, wpływają na wzory zachowania się zwierząt. Istnieją dane naukowe wskazujące na unikanie okolic tras i wyciągów narciarskich, także małych i średnich, przez duże drapieżniki¹. Skala zjawiska obejmuje wyłączenie kilku km² z użyteczności np. dla wilka przez pojedynczą inwestycję narciarską. Dodatkowe nasilenie takiego oddziaływania i rozszerzenie go na inne gatunki następuje w przypadkach oświetlenia stoków. Takie oddziaływania, nawet zlokalizowane poza obszarami chronionymi, mogą istotnie oddziaływać na łączność ekologiczną pomiędzy obszarami chronionymi, tworząc bariery ekologiczne dla przemieszczania się zwierząt bądź wymuszając unikanie przez zwierzęta pewnych obszarów. Dostępne są także dane naukowe wykazujące podwyższony poziom stresu u zwierząt w rejonach z liczną infrastrukturą narciarską², bądź w ogóle w rejonach licznie

¹ Np: Pieruzek-Nowak S., Mysłajek R., Tolkacz K. 2013. Informacja dotycząca wielkości populacji oraz wykorzystania siedlisk przez duże drapieżniki na obszarze Beskidu Małego. Stowarzyszenie dla Natury Wilk.

² Np: Thiel D., Jenni-Eiermann S., Palme R., Jenni L. 2010. Winter tourism increases stress hormone levels in the Capercaillie Tetrao urogallus. Ibis 153: 122–133 i lit tam cyt.

wykorzystywanych turystycznie³, co może mieć wpływ na zachowania i przeżywalność zwierząt. W ten sposób inwestycje narciarskie mogą także oddziaływać na spójność sieci Natura 2000, poprzez oddziaływanie na korytarze ekologiczne łączące obszary Natura 2000, nawet gdy sama inwestycja jest zlokalizowana poza chronionym obszarem. Dotyczy to także małych inwestycji, zwłaszcza że ich oddziaływania mogą się łatwo kumulować. Zagrożenia takie były i są identyfikowane w planach zadań ochronnych i planach ochrony wielu obszarów, w tym parków narodowych i kluczowych obszarów Natura 2000.

- Pobory wody do naśnieżeń dokonywanych na potrzeby nawet małych inwestycji narciarskich mają tendencję do kumulacji oddziaływań. Na niektórych rzekach Polski pd. już obecnie występuje problem deficytów wody w wyniku kumulacji wielu drobnych poborów do celów naśnieżania. Wyłącznie procedura środowiskowa umożliwi analizę oddziaływań skumulowanych projektowanego przedsięwzięcia.
- Także inne oddziaływania różnych, nawet niewielkich inwestycji narciarskich mogą się łatwo kumulować.

Zaproponowane progi (10/15 ha) są bardzo wysokie. 15 ha to 5 km trasy narciarskiej o przeciętnej szerokości 30 m. Ze względu na niewielką powierzchnię terenów górskich w Polsce, oddziaływania infrastruktury narciarskiej będą proporcjonalnie bardziej destruktywne, niż np. w Alpach.

Wprowadzenie progów, poniżej których inwestycje narciarskie nie będą wymagały żadnego zezwolenia środowiskowego, w warunkach polskich prowadzić będzie do częstego „salami slicing”, tj. do realizacji nawet dużych kompleksów infrastruktury narciarskiej jako grupy teoretycznie nie powiązanych ze sobą, albo rozłożonych w czasie, mniejszych inwestycji nie przekraczających tych progów.

W uzasadnieniu projektu rozporządzenia użyto argumentu, że RDOŚ w stosunku do niewielkich inwestycji narciarskich w większości przypadków nie wskazują na konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Jednak, w żadnym z tych przypadków, niewielka skala przestrzenna inwestycji nie jest jedyną przesłanką takiego rozstrzygnięcia. Każdorazowo jest ono wynikiem indywidualnej analizy konkretnej propozycji inwestycyjnej, która umożliwi wyselekcjonowanie tych inwestycji, dla których pełna ocena oddziaływania jest, niezależnie od powierzchni inwestycji, niezbędna. Nawet jeśli dotyczy to mniejszości przedsięwzięć, to ich wyselekcjonowanie i poddanie ocenie jest niezbędne dla skutecznej ochrony środowiska. Obecna procedura jest więc zasadna.

Procedura uzyskania decyzji środowiskowej w trybie screeningowego uznania braku potrzeby oceny oddziaływania na środowisko jest stosunkowo prosta i nie jest poważną barierą w realizacji inwestycji. Jest natomiast bardzo potrzebna dla zagwarantowania odpowiedniego poziomu ochrony środowiska, która powinna dotyczyć środowiska w sensie powszechny, tj. całej przestrzeni, a nie powinna być ograniczana tylko do obszarów chronionych wysokiej rangi.

W związku z powyższym, uważamy za konieczne pozostawienie obecnej regulacji, w myśl której wszystkie inwestycje narciarskie podlegają obowiązkowi uzyskania decyzji środowiskowej, tj. screeningowi co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

³Np. Zwiączak-Kozica T., Selva N., Barja I., Silván G., Martínez-Fernández L., Carlos Illera J., Jodłowski M. 2012. Concentration of fecal cortisol metabolites in chamois in relation to tourist pressure in Tatra National Park (South Poland). *Acta Theriol* DOI 10.1007/s13364-012-0108-7.

2. W istniejącym rozporządzeniu Rady Ministrów w/s przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, niezbędne jest wprowadzenie jeszcze innej, nie rozważanej dotąd zmiany - skorygowanie ujęcia „prac kanalizacyjnych i przeciwpowodziowych”, które wymienione są w poz. 10f zał. II dyrektywy EIA jako wymagające screeningu środowiskowego, a wciąż nie w całości ujęte są na polskiej liście przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Dyrektywa EIA w zał. II, poz. 10f wymaga, by screenigowi pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko były poddawane „kanalizacja i prace przeciwpowodziowe” (*channelising and flood-relief works*). Istniejące orzecznictwo TSUE wskazuje przy tym, że pojęcia te należałoby rozumieć szeroko, włączając w ich zakres wszystkie ingerencje w koryta i brzegi rzek, które mogą zmieniać warunki przepływu wody.

W polskiej praktyce często wykonywane są prace przeciwpowodziowe nie będące budową ani rozbudową budowli przeciwpowodziowych, ale polegające na wydobywaniu piasku lub żwiru z koryt rzek lub na przemieszczaniu tych osadów w korytach rzek. Ich celem jest właśnie zmienienie przepływu wody (ułatwienie i przyspieszenie przepływu, skoncentrowanie nurtu, odsunięcie głównego nurtu od brzegów). Mimo że prace takie mieszczą się więc w poz. 10f załącznika II dyrektywy EIA, to wg prawa polskiego nie wymagają one uzyskania decyzji środowiskowej (a więc nie przechodzą screeningu EIA) bo nie są one budową budowli, ani nie są regulacją rzek - nie wykraczają bowiem ponad zakres „utrzymywania rzek” i kwalifikują się do prac utrzymaniowych, mieszcząc się w kategorii „*Udrażnianie śródlądowych wód powierzchniowych przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu*”. Prace te jednak istotnie przekształcają koryta rzek i zmieniają warunki przepływu wody, mogąc też mieć istotny wpływ na ekosystemy wodne, w szczególności na ichtiofaunę, bentos i roślinność wód.

Dla rozwiązania tego problemu, w rozporządzeniu w/s przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, należałoby dodać w art. 3 ust. 1, na przykład jako pkt 65a, dodatkową pozycję „*inne prace przeciwpowodziowe nie wymienione w pkt 65, w szczególności polegające na wydobywaniu lub przemieszczaniu osadów rzecznych*”. Gdyby takiej zmiany dokonać, to wówczas nie przeszkadzałoby, że prace takie mieszczą się w kategorii prac utrzymaniowych – zapewnione zostałyby bowiem poprzedzanie ich niezbędnym screeningiem EIA i uzyskaniem decyzji środowiskowej.

z poważaniem

do wiadomości

- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- Państwowa Rada Ochrony Przyrody;
- Komisja Europejska (w związku z pkt 2 pisma w aspekcie naruszenia 2011/4189).